EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 5. 2022
COM(2022) 610 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Španielska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Španielska na rok 2022

{SWD(2022) 610 final} - {SWD(2022) 640 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Španielska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Španielska na rok 2022

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[3], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieva k hospodárskej obnove a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a zároveň posilňuje odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Okrem toho prispieva aj k posilneniu udržateľných verejných financií a k podpore rastu a tvorby pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte. Maximálny finančný príspevok za členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti [bol] aktualizovaný [XX.] júna 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.

---

1 Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

2 Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

(2) Komisia 24. novembra 2021 prijala ročný prieskum udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2022. Náležite zohľadnila spoločný záväzok k ďalšiemu vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv vyhláseného Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017, opätovne potvrdený na sociálnom samite v Porte v máji 2021. Európska rada 25. marca 2022 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2022. Komisia 24. novembra 2021 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej určila Španielsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné hĺbkové preskúmanie[4]. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 5. apríla 2022, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2022, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, prijatý Radou 14. marca 2022.

(3) Invázia Ruska na Ukrajinu, ktorá nasledovala po globálnej pandémii, výrazne zmenila geopolitický a hospodársky kontext. Vplyv tejto invázie na hospodárstva členských štátov sa prejavil napríklad vyššími cenami energií a potravín a horšími vyhliadkami rastu. Vyššie ceny energií majú negatívny dosah predovšetkým na najzraniteľnejšie domácnosti, ktoré žijú v energetickej chudobe alebo sú ňou ohrozené. Okrem toho EÚ zažíva bezprecedentný prílev ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. V tejto súvislosti bola 4. marca 2022 prvýkrát aktivovaná smernica o dočasnej ochrane[5], ktorou sa vysídleným osobám z Ukrajiny udeľuje právo na oprávnený pobyt v EÚ, ako aj prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, trhu práce, zdravotnej starostlivosti, bývaniu a sociálnemu zabezpečeniu.

(4) Vzhľadom na rýchlo sa meniacu hospodársku a geopolitickú situáciu bude európsky semester v roku 2022 pokračovať v rozsiahlej koordinácii hospodárskych politík a politík zamestnanosti a zároveň sa bude vyvíjať v súlade s požiadavkami na vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako sa uvádza v ročnom prieskume udržateľného rastu na rok 2022. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa vykonávali prijaté plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány riešia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v cykloch semestra 2019 a 2020 alebo ich významnú podskupinu. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019 a 2020 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli revidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241, a to popri všetkých odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných do dátumu predloženia zmeneného plánu.

(5) Všeobecná úniková doložka je aktívna od marca 2020[6]. Komisia vo svojom oznámení z 3. marca 2021[7] vyjadrila názor, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní

---

4 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).

5 Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

6 Oznámenie Komisie Rade o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu, Brusel, 20. 3. 2020, COM(2020) 123 final.

7 Oznámenie Komisie Rade – Rok od vypuknutia pandémie COVID-19: reakcia fiškálnej politiky, Brusel, 3. 3. 2021, COM(2021) 105 final.

v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať po celkovom posúdení stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v EÚ alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Zvýšená neistota a výrazné riziká horšieho než očakávaného vývoja v súvislosti s hospodárskym výhľadom v kontexte vojny v Európe, bezprecedentných zvýšení cien energie a pokračujúcich narušení dodávateľských reťazcov si vyžadujú predĺženie všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu aj na rok 2023.

(6) V súlade s prístupom uvedeným v stanovisku Rady z 18. júna 2021 k programu stability na rok 2021 sa zámery fiškálnej politiky v súčasnosti najlepšie merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení), s vylúčením dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19, ale so započítaním výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, vo vzťahu k strednodobému potenciálnemu rastu[8]. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky a s cieľom posúdiť, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou, sa pozornosť venuje aj vývoju primárnych bežných výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19) a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov[9].

(7) Komisia 2. marca 2022 prijala oznámenie, ktoré obsahovalo všeobecné usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023 a ktorého cieľom bolo podporiť prípravu programov stability a konvergenčných programov členských štátov, a tým posilniť koordináciu politík[10]. Komisia konštatovala, že na základe makroekonomického výhľadu prognózy zo zimy 2022 bude v roku 2023 zrejme vhodné prejsť z podporných súhrnných zámerov fiškálnej politiky z rokov 2020 – 2022 na všeobecne neutrálne súhrnné zámery fiškálnej politiky, pričom treba pohotovo reagovať na vyvíjajúcu sa hospodársku situáciu. Komisia oznámila, že fiškálne odporúčania pre jednotlivé členské štáty na rok 2023 by mali byť aj naďalej diferencované, pričom by sa v nich mali zohľadňovať možné cezhraničné účinky presahovania. Komisia vyzvala členské štáty, aby usmernenia zohľadnili vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch. Komisia sa zaviazala, že bude pozorne monitorovať hospodársky vývoj a podľa potreby upraví svoje politické usmernenia, a to najneskôr v rámci jarného balíka semestra koncom mája 2022.

(8) Pokiaľ ide o fiškálne usmernenia poskytnuté 2. marca 2022, vo fiškálnych odporúčaniach na rok 2023 je zohľadnený zhoršený hospodársky výhľad, zvýšená neistota a ďalšie riziká horšieho než očakávaného vývoja, ako aj vyššia inflácia v porovnaní so zimnou prognózou. Na základe uvedených skutočností je v rámci fiškálnej reakcie nutné zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako aj prostredníctvom cielených a dočasných opatrení

---

8 Odhady týkajúce sa zámerov fiškálnej politiky a ich zložiek uvedené v tomto odporúčaní sú odhady Komisie založené na predpokladoch, z ktorých vychádza prognóza Komisie z jari 2022. Komisiou odhadovaný strednodobý potenciálny rast nepočíta s pozitívnym vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a ktoré môžu posilniť potenciálny rast.

9 Nie sú financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ.

10 Oznámenie Komisie Rade: Usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023, Brusel, 2. 3. 2022, COM(2022) 85 final.

zachovať kúpnu silu najzraniteľnejších domácností s cieľom zmierniť vplyv zvýšenia cien energie a pomôcť obmedziť inflačné tlaky vyplývajúce z druhotných účinkov; fiškálna politika musí byť aj naďalej pružná, aby sa mohla prispôsobiť rýchlo sa meniacim okolnostiam, a musí byť diferencovaná v jednotlivých krajinách v závislosti od ich fiškálnej a hospodárskej situácie, a to aj z hľadiska vystavenia danej krajiny kríze a prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny.

(9) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Španielsko predložilo Komisii 30. apríla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, efektívnosť, účinnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 13. júla 2021 prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Španielska[11]. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Španielsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(10) Španielsko predložilo 30. apríla 2022 svoj národný program reforiem na rok 2022 a 29. apríla 2022 svoj program stability na rok 2022 v súlade s lehotou stanovenou v článku 4 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2022 zohľadňujú aj polročné správy Španielska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(11) Komisia 23. mája 2022 uverejnila správu o Španielsku na rok 2022[12]. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Španielsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu prijatých Radou v rokoch 2019, 2020 a 2021, a na základe hodnotiacej tabuľky obnovy a odolnosti sa zhodnotilo vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Španielskom. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami vrátane výziev vyplývajúcich z invázie Ruska na Ukrajinu. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Španielska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(12) Komisia vykonala v súvislosti so Španielskom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 a jeho výsledky uverejnila 23. mája 2022[13]. Komisia dospela k záveru, že v Španielsku existujú nerovnováhy. Zraniteľné miesta sú spojené najmä s vysokým zahraničným, verejným a súkromným dlhom v kontexte vysokej nezamestnanosti, pričom majú cezhraničný význam.

(13) Komisia 23. mája 2022 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 ZFEÚ. V tejto správe sa rozoberala rozpočtová situácia Španielska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2021 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané. V súlade s oznámením z 2. marca

[11] Vykonávacie rozhodnutie Rady z 13. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Španielska (ST 10150 2021 INIT a ST 10150 2021 ADD 1 REV 2).

[12] SWD(2022) 610 final.

[13] SWD(2022) 631 final.

2022 Komisia na jar 2022 nenavrhla začatie nových postupov pri nadmernom deficite, pričom na jeseň 2022 opätovne posúdi, či je návrh na začatie postupov pri nadmernom deficite relevantný.

(14) Rada 20. júla 2020 odporučila Španielsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo v rokoch 2020 a 2021 všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií. Podľa údajov overených Eurostatom sa deficit verejných financií Španielska znížil z 10,3 % HDP v roku 2020 na 6,9 % HDP v roku 2021. V rámci reakcie fiškálnej politiky Španielsko v roku 2021 podporovalo obnovu hospodárstva, pričom objem dočasných núdzových podporných opatrení sa znížil z 3,9 % HDP v roku 2020 na 2,8 % HDP v roku 2021. Opatrenia, ktoré Španielsko prijalo v roku 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, boli väčšinou dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami. Zároveň však niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 – 2021, neboli dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. Ide najmä o bežné transfery regiónom, ktoré majú pokryť nové potreby zdravotnej starostlivosti. Podľa údajov overených Eurostatom bol verejný dlh v roku 2021 na úrovni 118,4 % HDP.

(15) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy v programe stability na rok 2022, je realistický. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2022 zvýši o 4,3 % a v roku 2023 o 3,5 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá nižší rast reálneho HDP na úrovni 4,0 % v roku 2022 a 3,4 % v roku 2023. Vláda vo svojom programe stability na rok 2022 očakáva, že celkový deficit klesne na 5,0 % HDP v roku 2022 a na 3,9 % HDP v roku 2023. V poklese v roku 2022 sa odzrkadľuje najmä silný rast hospodárskej činnosti, zvýšenie daňových príjmov a ukončenie väčšiny núdzových opatrení. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP klesne v roku 2022 na 115,2 % a v roku 2023 na 112,4 %. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2022 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 4,9 % HDP v roku 2022 a 4,4 % HDP v roku 2023. Tieto projekcie sú v súlade s deficitom predpokladaným v programe stability na rok 2022. V prognóze Komisie z jari 2022 sa počíta s podobným pomerom dlhu verejnej správy k HDP, a to 115,1 % v roku 2022 a 113,7 % v roku 2023. Rozdiel je čiastočne spôsobený vyšším predpokladaným primárnym deficitom v roku 2023.

Na základe prognózy Komisie z jari 2022 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP odhaduje na 0,8 %. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Španielska.

(16) Vláda v roku 2022 postupne zrušila väčšinu opatrení prijatých v reakcii na krízu COVID-19, takže sa predpokladá, že objem dočasných núdzových podporných opatrení klesne z 2,8 % HDP v roku 2021 na 0,4 % HDP v roku 2022. Deficit verejných financií je ovplyvnený opatreniami prijatými na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvýšenia cien energie, ktoré sa v prognóze Komisie z jari 2022

odhadujú na 0,4 % HDP v roku 2022 a 0,0 % HDP v roku 2023[14]. Tieto opatrenia pozostávajú najmä zo sociálnych transferov pre domácnosti, zníženia nepriamych daní zo spotreby energie, z dotácií na výrobu energie a transferov pre postihnuté priemyselné odvetvia. Tieto opatrenia boli oznámené ako dočasné. Ak však ceny energie zostanú zvýšené aj v roku 2023, niektoré z nich by sa mohli uplatňovať aj naďalej. Niektoré z týchto opatrení nie sú cielené, najmä pozastavenie dane z výroby energie či zníženie osobitnej dane z elektriny. Deficit verejných financií je ovplyvnený aj nákladmi na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny, pričom v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá, že v roku 2022 budú tieto náklady na úrovni 0,1 % HDP a v roku 2023 na úrovni 0,1 % HDP[15].

(17) Rada 18. júna 2021 odporučila, aby Španielsko[16] v roku 2022 využilo Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných investícií na podporu obnovy a zároveň uskutočňovalo obozretnú fiškálnu politiku. Okrem toho by malo zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte a aby súčasne zvyšovalo investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

(18) Na základe prognózy Komisie z jari 2022, ako aj informácií uvedených v programe stability Španielska na rok 2022 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2022 podporné a dosiahnu úroveň –2,2 % HDP[17]. Španielsko plánuje pokračovať v podpore obnovy tým, že bude využívať Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií v súlade s odporúčaním Rady. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ k hospodárskej činnosti sa má v porovnaní s rokom 2021 zvýšiť o 0,9 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2022 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,4 percentuálneho bodu[18]. Španielsko preto plánuje v súlade s odporúčaním Rady zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových

---

14 Tieto údaje predstavujú úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia prijaté od jesene 2021, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

15 Predpokladá sa, že do konca roka 2022 sa celkový počet vysídlených osôb z Ukrajiny prichádzajúcich do EÚ postupne zvýši na 6 miliónov, pričom ich geografické rozloženie je odhadnuté na základe veľkosti existujúcej diaspóry, relatívneho počtu obyvateľov prijímajúceho členského štátu a skutočného rozmiestnenia vysídlených osôb z Ukrajiny v rámci EÚ v marci 2022. Pokiaľ ide o rozpočtové náklady na osobu, odhady vychádzajú z mikrosimulačného modelu Spoločného výskumného centra Komisie s názvom Euromod, pričom sa zohľadňujú tak peňažné transfery, na ktoré ľudia môžu mať nárok, ako aj vecné dávky, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť.

16 Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Španielska na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 40).

17 Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

18 Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP, keďže sa postupne opäť dostanú na úrovne pred pandémiou.

opatrení) bude v roku 2022 predstavovať expanzívny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 1,2 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňa dodatočný vplyv opatrení na riešenie hospodárskeho a sociálneho dosahu zvýšenia cien energie (0,3 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP), pričom sa predpokladá, že vyšší nárast spotrebiteľských cien v porovnaní s deflátorom HDP v roku 2022 ovplyvní expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov, a to v dôsledku zvýšenia výdavkov na spotrebu tovaru a služieb v sektore verejnej správy. Podľa prognózy Komisie nie sú tieto opatrenia plne vyvážené kompenzačnými opatreniami.

(19) V prognóze Komisie z jari 2022 sa uvádza, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 za predpokladu nezmenenej politiky predstavovať 0,0 % HDP[19]. Predpokladá sa, že Španielsko bude v roku 2023 naďalej využívať granty Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií na podporu obnovy. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ k hospodárskej činnosti má v roku 2023 zostať v porovnaní s rokom 2022 stabilný. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,1 percentuálneho bodu[20]. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať všeobecne neutrálny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni +0,1 percentuálneho bodu. Zahŕňa to vplyv postupného rušenia opatrení na riešenie zvýšených cien energie (0,4 % HDP).

(20) V programe stability na rok 2022 sa očakáva, že deficit verejných financií postupne klesne na úroveň 3,3 % HDP v roku 2024, pričom do roku 2025 má klesnúť na 2,9 % HDP. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií klesne do roku 2025 pod úroveň 3 % HDP. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa do roku 2025 zníži, pričom konkrétne klesne na 110,8 % v roku 2024 a ďalej na 109,7 % v roku 2025. Na základe analýzy Komisie sa zdá, že riziká v oblasti udržateľnosti dlhovej služby sú v strednodobom horizonte vysoké.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Tieto reformy a investície prispievajú k riešeniu všetkých hospodárskych a sociálnych výziev uvedených v odporúčaniach pre danú krajinu, ktoré Rada v rámci európskeho semestra v rokoch 2019 a 2020 adresovala Španielsku, alebo ich významnej podskupiny, ako aj k plneniu všetkých odporúčaní pre danú krajinu vydaných pred dátumom prijatia plánu. Predovšetkým sa očakáva, že plán obnovy a odolnosti výrazne prispeje k plneniu odporúčaní pre danú krajinu, ktoré sa týkajú presadzovania verejných a súkromných investícií zameraných na podporu obnovy. Od plánu sa

[19] Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

[20] Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

pritom očakáva sa, že povedie k plneniu odporúčaní pre danú krajinu týkajúcich sa investícií do inovácií a do digitálnej a zelenej transformácie krajiny. Plán zahŕňa aj opatrenia, ktoré majú znížiť vysoký podiel dočasných pracovných zmlúv v súkromnom a verejnom sektore a posilniť aktívne politiky trhu práce. Plán má podľa očakávania pomôcť riešiť existujúcu fragmentáciu pomoci v nezamestnanosti, ktorá spôsobila medzery v pokrytí. Takisto sa očakáva, že prispeje k poskytovaniu zručností a kvalifikácií relevantných pre trh práce, ktoré by mali sprevádzať zelenú a digitálnu transformáciu Španielska. Plán môže výrazne zlepšiť prístup k digitálnemu vzdelávaniu investíciami do vybavenia a zručností, ale aj rozvíjaním online kurzov. Výsledky vzdelávania by sa takisto mohli zlepšiť v dôsledku investícií v rôznych fázach vzdelávacieho cyklu. Opatrenia v pláne majú takisto potenciál pomôcť pri plnení odporúčaní pre danú krajinu, podľa ktorých má Španielsko zlepšiť pokrytie a primeranosť svojich systémov minimálneho príjmu a podpory rodín. Plán by mal tiež posilniť rámce verejného obstarávania a prispieť k lepšiemu podnikateľskému prostrediu. Navyše opatrenia v pláne, ktoré sú zamerané na efektívnejšie verejné výdavky a daňový systém, môžu prispieť k fiškálnej udržateľnosti.

(22) Očakáva sa, že vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Španielska prispeje k ďalšiemu pokroku v oblasti zelenej a digitálnej transformácie. Opatrenia na podporu cieľov v oblasti klímy predstavujú v Španielsku 40 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu, zatiaľ čo opatrenia na podporu digitálnych cieľov predstavujú 28 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu. Plnohodnotné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti v súlade s príslušnými míľnikmi a cieľmi pomôže Španielsku rýchlo sa zotaviť z dôsledkov krízy COVID-19 a zároveň posilní jeho odolnosť. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu, je naďalej dôležité systematické zapojenie sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, ktorým sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.

(23) Španielsko zatiaľ formálne nepredložilo partnerskú dohodu ani ostatné programové dokumenty politiky súdržnosti[21]. V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 musí Španielsko pri programovaní fondov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 zohľadniť príslušné odporúčania pre danú krajinu. Predstavuje to predpoklad na zlepšenie účinnosti a maximalizáciu pridanej hodnoty finančnej podpory, ktorá sa má získať z fondov politiky súdržnosti, ako aj podporu koordinácie, komplementárnosti a koherentnosti medzi týmito fondmi a inými nástrojmi a fondmi Únie. Úspešné vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj programov politiky súdržnosti závisí aj od odstránenia prekážok brániacich investíciám na podporu zelenej a digitálnej transformácie a vyváženého územného rozvoja.

(24) Nad rámec hospodárskych a sociálnych výziev, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti, Španielsko čelí viacerým ďalším výzvam súvisiacim s urýchlením zelenej transformácie, prepojeniami energetických sietí, sociálnym a cenovo dostupným energeticky efektívnym bývaním a obehovým hospodárstvom. Politiky na zvýšenie

[21] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

miery recyklácie a podporu obehového hospodárstva môžu pomôcť obmedziť dovoz tovaru a prispieť k zmierneniu vonkajších nerovnováh. Plnenie cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti a lepšie prepojenie energetických sietí môžu v strednodobom a dlhodobom horizonte prispieť k menšej závislosti od fosílnych palív a k zníženiu vysokého zahraničného dlhu.

(25) Španielsko by malo ešte viac oddeliť previazanosť hospodárskeho rastu a využívania zdrojov, aby dokázalo plniť ambicióznejšie ciele EÚ vrátane balíka „Fit for 55“. V tejto súvislosti sa konštatuje, že miera recyklácie komunálneho odpadu a miera využívania obehových materiálov v krajine sú nižšie ako priemer EÚ, zatiaľ čo podiel odpadu ukladaného na skládky je výrazne nadpriemerný. Vytrvalá koordinácia medzi jednotlivými úrovňami verejnej správy a ďalšie investície môžu Španielsku pomôcť splniť povinnosti týkajúce sa triedeného zberu a recyklácie. Dosahovanie cieľov v oblasti recyklácie bolo posunuté na nižšie úrovne verejnej správy. Nástroje na presadzovanie týchto cieľov však nemusia byť dostatočne účinné. Koordináciu medzi rôznymi úrovňami verejnej správy by preto mohli posilniť ďalšie reformy zamerané okrem iného na spoločný výklad ustanovení a na plánovanie a využívanie infraštruktúry na spracovanie odpadu. Ďalšia podpora z Nástroja technickej podpory môže pomôcť šíriť najlepšie postupy. Opodstatnené môžu byť aj ďalšie investície na posilnenie recyklačnej kapacity Španielska, a to aj s cieľom podporiť obehové hospodárstvo v konkrétnych odvetviach. Inovácie a investície na podporu obehového hospodárstva sú navyše kľúčom k zvýšeniu efektívnosti využívania zdrojov. Španielsko zároveň trpí nedostatkom vody a potrebuje viac využívať potenciál jej opätovného využívania, a to aj z hľadiska obehového hospodárstva.

(26) Vzhľadom na mandát hláv štátov, resp. predsedov vlád EÚ, ktorý je stanovený vo vyhlásení z Versailles, je cieľom plánu REPowerEU čo najskôr ukončiť závislosť Európskej únie od dovozu fosílnych palív z Ruska. Na tento účel sa v dialógu s členskými štátmi určujú najvhodnejšie projekty, investície a reformy na vnútroštátnej a regionálnej úrovni a na úrovni EÚ. Cieľom týchto opatrení je znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a prejsť na dovoz fosílnych palív z iných krajín, než je Rusko.

(27) Podľa údajov z roku 2020 je závislosť Španielska od Ruska na úrovni 2 % v prípade ropy a 10 % v prípade plynu, čo je v oboch prípadoch výrazne pod priemerom EÚ (26 %, resp. 44 %). Závislosť Španielska od ruského uhlia je podobná ako vo zvyšku EÚ (55 %), hoci v kontexte, v ktorom je podiel tuhých fosílnych palív na energetickom mixe oveľa nižší (2,8 %) ako priemer EÚ[22]. Napriek tomu, že Španielsko je vystavené vplyvom ruskej ropy a plynu iba v malej miere, súčasná geopolitická situácia a vysoké ceny energie si ešte naliehavejšie vyžadujú, aby Španielsko zintenzívnilo svoje úsilie pri plnení cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie stanovených v jeho národnom energetickom a klimatickom pláne. Dodatočné opatrenia na podporu zavádzania obnoviteľných zdrojov energie (s dôrazom na decentralizované zariadenia a vlastnú spotrebu, a to aj ďalším zjednodušením postupov udeľovania povolení a uľahčením prístupu do sústavy) a komplementárne investície (do uskladňovania, sieťovej infraštruktúry, elektrifikácie budov a dopravy a obnoviteľného vodíka), ktoré budú vychádzať z uvedeného plánu, môžu pomôcť ďalej dekarbonizovať hospodárstvo vrátane priemyslu, dopravy a bývania a znížiť

[22] Eurostat (2020), podiel dovozu z Ruska na celkovom dovoze ropy, zemného plynu a čierneho uhlia. Pokiaľ ide o priemer EÚ27, celkový dovoz je založený na dovoze z krajín mimo EÚ27. V prípade Španielsko celkový dovoz zahŕňa obchod v rámci EÚ. Ropa nezahŕňa rafinované ropné produkty.

závislosť od fosílnych palív aj expozíciu voči medzinárodným cenám. Účinné začlenenie Španielska do jednotného trhu s energiou si vyžaduje zlepšenie jeho energetických prepojení. Ďalšie prepojenia elektrických sietí so susednými krajinami by mohli pomôcť začleniť najmä kapacity energie z obnoviteľných zdrojov na Pyrenejskom polostrove do jednotného trhu s energiou. Dodatočná cezhraničná plynárenská infraštruktúra pripravená na vodík môže ďalej prispieť k diverzifikácii dodávok plynu na vnútornom trhu a pomôcť využiť dlhodobý potenciál obnoviteľného vodíka. Pri nových investíciách do infraštruktúry a sietí na rozvod plynu by sa malo podľa možnosti dbať na ich odolnosť voči budúcim zmenám, aby sa mohli v budúcnosti preorientovať na udržateľné palivá a stať sa tak dlhodobo udržateľnými.

(28) V oblasti decentralizovanej výroby energie z obnoviteľných zdrojov a hĺbkovej obnovy obytných aj neobytných budov, najmä v stredne veľkých mestách, by sa mohol dosiahnuť ďalší pokrok zavedením vhodných systémov financovania, zvyšovaním úrovne zručností a odbornou prípravou pracovníkov v stavebníctve, ako aj informačnými kampaňami a technickou pomocou na podporu využívania grantov a finančných nástrojov na obnovu budov. Poskytnutie ďalšieho energeticky efektívneho sociálneho a cenovo dostupného bývania, najmä v oblastiach s výrazným nedostatkom bývania a s preťaženými trhmi, by mohlo pomôcť obmedziť spotrebu energie, pričom by zároveň ráznejšie riešilo zelenú transformáciu a podporilo zraniteľné domácnosti. Na to, aby Španielsko dosiahlo súlad s cieľmi balíka „Fit for 55“, bude potrebné ďalšie zvýšenie ambícií v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, väčšieho využívania energie z obnoviteľných zdrojov a zvyšovania energetickej efektívnosti.

(29) Hoci zrýchlenie prechodu ku klimatickej neutralite a odklonu od fosílnych palív bude mať v niektorých odvetviach za následok značné náklady na reštrukturalizáciu, Španielsko môže v rámci politiky súdržnosti využiť Mechanizmus spravodlivej transformácie, aby zmiernilo sociálno-ekonomický dosah tohto prechodu v najviac zasiahnutých regiónoch. Španielsko môže okrem toho využiť Európsky sociálny fond plus na zlepšenie pracovných príležitostí a posilnenie sociálnej súdržnosti.

(30) Rada na základe posúdenia Komisie preskúmala program stability na rok 2022 a jej stanovisko[23] je zohľadnené v odporúčaní 1, ktoré je uvedené ďalej.

(31) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada odporučila, aby členské štáty eurozóny aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti prijali opatrenia, ktorými vykonajú odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny. V prípade Španielska je to zohľadnené najmä v ďalej uvedených odporúčaniach 1 a 2.

(32) Rada na základe hĺbkového preskúmania, ktoré uskutočnila Komisia, a tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2022 a program stability na rok 2022. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú zohľadnené v ďalej uvedených odporúčaniach 1, 2 a 4. Odporúčania 1 a 2 prispievajú aj k plneniu odporúčaní pre eurozónu, predovšetkým prvého a štvrtého z nich. Fiškálne politiky uvedené v odporúčaní 1 pomáhajú okrem iného riešiť nerovnováhy spojené s vysokou úrovňou verejného dlhu. Politiky uvedené v odporúčaní 2 pomáhajú okrem iného znížiť dlh verejnej správy, súkromný dlh a zahraničný dlh, keďže plnohodnotným vykonávaním plánu obnovy a odolnosti sa podporí rast a zároveň sa posilní odolnosť hospodárstva. Politiky uvedené v odporúčaní 4 v dlhodobejšom

[23] Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

horizonte pomáhajú okrem iného riešiť zraniteľné miesta súvisiace s vysokým zahraničným dlhom v kontexte vysokej nezamestnanosti,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Španielsko v rokoch 2022 a 2023 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. v roku 2023 zabezpečiť obozretnú fiškálnu politiku, najmä obmedzením rastu bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov pod úroveň strednodobého rastu potenciálneho HDP, pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora pre domácnosti a firmy, ktoré sú najviac ohrozené zvýšením cien energie, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny; byť pripravené prispôsobiť súčasné výdavky vyvíjajúcej sa situácii; zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, a to aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, RePowerEU a iných fondov EÚ; v období po roku 2023 uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie dôveryhodného a postupného znižovania dlhu a fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte prostredníctvom postupnej konsolidácie, investícií a reforiem;

2. pokračovať vo vykonávaní svojho plánu obnovy a odolnosti v súlade s míľnikmi a cieľmi uvedenými vo vykonávacom rozhodnutí Rady z 13. júla 2021; predložiť programové dokumenty politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 s cieľom dokončiť príslušné rokovania s Komisiou a následne začať ich uplatňovanie;

3. zvýšiť miery recyklácie v snahe plniť ciele EÚ a podporiť obehové hospodárstvo, a to zlepšením koordinácie medzi všetkými úrovňami verejnej správy a uskutočnením ďalších investícií s cieľom splniť povinnosti v oblasti triedeného zberu odpadu a recyklácie, ako aj zvýšiť opätovné využívanie vody;

4. znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív; urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov s dôrazom na decentralizované zariadenia a vlastnú spotrebu, a to aj ďalším zjednodušením postupov udeľovania povolení a uľahčením prístupu do sústavy; podporovať komplementárne investície do uskladňovania, sieťovej infraštruktúry, elektrifikácie budov a dopravy a obnoviteľného vodíka; rozšíriť kapacitu prepojenia energetických sietí; zvýšiť dostupnosť energeticky efektívneho sociálneho a cenovo dostupného bývania, a to aj prostredníctvom obnovy budov.

V Bruseli

Za Radu
predseda